

Foundation
Compassion
ALZHEIMER

Фондация
Състрадание
АЛЦХАЙМЕР

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Модели на политики, методи за грижа и общности, осигуряващи добър живот на хората с деменция

Брошурата се издава по проект „Застъпническа кампания за предлагане, приемане и популяризиране на концепция за специализиран дневен център и други свързани услуги в общността за лица с Алцхаймер и други форми на деменция”, който се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е изработване на концепция за специализиран дневен център за лица с Алцхаймер и други форми на деменция, заедно със свързани съпътстващи услуги в общността, като принос за изпълнението на Националната стратегия за дългосрочна грижа и съответния План за действие за периода 2018-2021 година.

I. Модели на политики за добър живот на хората с деменция

В държавите по света и в Европа, където е призната социалната значимост на синдрома деменция, са приети и действат Национални планове за превенция и справяне с предизвикателствата, свързани с деменцията. В тях от години функционират и се надграждат модели на политики и социално-здравни услуги, осигуряващи добър и достоен живот на хората с деменция.

Приоритетните области за действие в тях са:

- Обществени кампании с цел превенция и по-добра информираност и разбиране за болестта
- Навременна диагностика и интервенция
- Интегрирани услуги, с цел подкрепа и обгрижване на хора с деменция и грижещите се за тях
- Обучение на професионални и непрофесионални болногледачи
- Научни изследвания в областта на деменцията
- Институционална уредба, която да осигурява връзка между социалната и здравната

система и провеждането на ефективни политики за справяне с предизвикателствата на болестите, които водят до деменция

Преодоляване на стигмата към заболяването, както и намаляване на изолацията на хората с деменция, също са важни политики, осигуряващи необходимото качество на живот на засегнатите. Международната Алцхаймер организация дава следните основни препоръки в тази насока:

- Признаване на правата на хората с деменция и грижещите се за тях
- Вслушване и в гласа на хората с деменция
- Включване на хора с деменция в местните общности
- Подобряване на качеството на грижите у дома и в домовете за грижи
- Подобряване подготовката на лекарите от първичната медицинска помощ в областта на деменциите
- Призив към правителствата за създаване на национални планове за болестта на Алцхаймер

В България, по примера на другите държави, е необходимо приемането на Стратегия и План за

преодоляване на предизвикателствата, свързани с деменцията. Във всички политики трябва да присъства принципът за осигуряване на добро качество на живот и на гражданско участие в общността на хората с деменция.

Основно послание следва да бъде, че с правилната подкрепа човекът с деменция може да се радва на необходимото качество на живот много по-дълго време.

II. Методът за грижа, насочен към личността с деменция и основан на нуждите ѝ

Като практическо продължение на ефективни политики и интегрирани услуги е примерът с метода за грижа, насочен към личността с деменция и основан на нуждите ѝ. Той може да се прилага от близките на болния в домашна среда или от персонала на социално-здравните услуги като Домове за пълнолетни лица с деменция или Дневни центрове.

1. Какво представлява този метод?

Методът се основава на няколко основни принципа:

- Поставяне на индивидуалните интереси и нужди на пациента (хобита, способности, интереси, възможности)

- Провеждане на разговори с човека с деменция, семейството му и други близки и негови любими хора, за да бъдат разбрани напълно нуждите му
- Признаване на социално-икономическия статус и личния избор на индивидите, включително култура, пол, възраст, физически способности и вярвания
- Лицето с деменция е равноправен партньор в разработването на грижи, които най-добре отговарят на нуждите му
- Предоставяне на избор за видовете услуги, които се предлагат
- Запазване независимостта и достойнството на лицето с деменция възможно най-дълго и в най-голяма степен

2. Предимства на този метод за грижа

За човека с деменция:

- Третира хората с деменция с уважение и достойнство
- Гарантира, че грижата е насочена към човека с деменция, а не според нуждите на полагащия

грижи или на заведението, в което болният може да пребивава

- Доказано е, че грижата, насочена към нуждите на личността запазва достойнството на хората с деменция, себеуважението им и им позволява да съхранят ценностите, с които са живели през целия си живот
- Намалява проявите на агресия и депресия
- Намалява необходимостта от приема на специални лекарства

За грижещите се:

- Семействата и болногледачите могат да начертаят план за грижа според индивидуалните нужди на лицето с деменция
- Научават се ефективно да общуват с болния и да разбират неговото поведение и нужди
- Научават се да изслушват и да реагират гъвкаво
- Справят се с възникнали проблеми при комуникацията и при различни типове проблемно поведение и настроение (депресия, изолация)

3. Примери за приложение на метода

Има множество добри практики за такъв тип грижи. Когато близките на човека с деменция обсъждат това, е добре да се поинтересуват дали грижата се основава на конкретните нужди на личността, като например:

- Осигуряване на избор на времето за хранене
- Осигуряване на редица психологически терапии – занятия по физическа активност, музикална терапия, танцови дейности, арт-занимания
- Осигуряване на индивидуални грижи, отчитащи финансовото положение на

семейството, включително проучване на възможности за достъпни или безплатни дейности и услуги, които се предлагат в общността

- Зачитане, насърчаване и улесняване на индивидуалните духовни убеждения и нужди
- Осигуряване на среда, в която лицето с деменция да може да проявява личните си естетически вкусове и предпочитания

III. Политки за подпомагане и грижа за близките и семейството на хората с деменция

Необходимо е националната здравно-социална система да прилага политики за специализирана подкрепа и услуги на семействата и болногледачите, като например:

- Да бъдат подкрепяни да поддържат собственото си здраве и благополучие
- Да бъдат овластени. Да им се даде възможност да участват възможно най-пълноценно в икономическия и социалния живот
- Да имат възможност за специализирано обучение
- Да имат достъп до услуги като дневни грижи, домашна помощ и по-специално пакети за домашна грижа

- Да ползват услуги за отдих и свободно време и за по-късните етапи на болестта

IV. Общности, приятелски настроени към хората с деменция

В редица държави съществуват и се развиват общности, приятелски настроени към хората с деменция. Местната общност насърчава засегнатите от болестта да продължават да живеят в собствените си домове и да поддържат обичайните си контакти. Това не е нова услуга, а подкрепа от страна на общността населеното място да се превърне в добро място за живеене на хора с деменция. Такива общности се отличават с високо равнище на обществена информираност и разбиране за деменцията.

За този тип общности са характерни:

- Осигуряване на включване на живеещите с деменция в дейностите на общността
- Подкрепящи и приятелски настроени лица, които да помагат на хората с деменция да се включват в живота на общността
- Насърчаване на хората с деменция и признаване на техния принос
- Бизнеси и услуги, които отговарят на нуждите на хората, живеещи с деменция

- Достъпна архитектурна среда и подходящ транспорт
- Борба със стигмата и повишаване на информираността
- Предоставяне на общностни решения, основаващи се на принципа на запазването на независимостта на хората с деменция
- Осигуряване на персонализирана и интегрирана грижа.

Източник: https://www.freepik.com/free-vector/nursery-home-senior-care-facilities-elderly-disabled-residents-daily-activities-assistance-flat-horizontal-banner-vector-illustration_7201305.htm#query=elderly&position=18

Програмата „Приятели на деменцията“ на Гражданско сдружение „Алцхаймер – България“ е добър пример в тази насока. Визията ѝ е подобряване на качеството на живот на хората с деменция и техните семейства – изграждане на общество, приятелски настроено спрямо хората с деменция, където всеки е запознат с трудностите, които тази група изпитва в ежедневието. Инициативата е успешно лансирана през 2018 г., като включва студенти – бакалаври и магистри по Психология и Социални дейности, както и професионалисти от различни сфери. 20 студенти от София и Плевен преминават обучение за немедикаментозна терапия за хора с деменция по метод за оказване на подкрепа на пациенти. Младите хора придобиват умения за ерготерапия, трениране на паметта, поведенческа терапия, логотерапия – иновативни методи за България при общуване с болни с деменция. Резултатите до момента включват информационни срещи със студентите за повишаване на чувствителността по темата. Привлечени са над 441 „Приятели на деменцията“, като 20 от тях са били 6 месеца доброволци в два Дома за пълнолетни с деменция в България. Сдружението има сключени партньорства с компании и през 2019 г., съвместно с Фондация „Състрадание Алцхаймер България“, организира мини-маратон с цел повишаване на обществената чувствителност чрез спортни дейности. Разпространяват се информационни материали, значки, тениски, като Сдружението продължава практиката с петкилометровия маратон.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „Състрадание Алцхаймер България“ и Гражданско сдружение „Алцхаймер-България“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България. (www.activecitizensfund.bg)

Фондация „Състрадание Алцхаймер България“
compassion.alz@abv.bg
Гражданско Сдружение „Алцхаймер – България“
office@alzheimers-bulgaria.org